

Suomen kirjallisuus

Finlands litteratur
The Finnish
National Bibliography

1984

Vuosiluettelo
Årskatalog
Annual volume

Helsingin yliopiston kirjasto
Helsingfors universitetsbibliotek
Helsinki University Library

ESIPUHE

Suomen kirjallisuus on bibliografia, joka sisältää tiedot Suomessa julkaistusta kirjallisuudesta. Vuoden 1977 alusta lähtien kirjojen bibliografiset tiedot on luetteloitu kansallisbibliografian tiedostoon atk-menetelmin. Tämä työmenetelmän muutos, joka toteutetaan eri julkaisumuotojen osalta asteittain, on aiheuttanut eräitä muutoksia bibliografian kokoonpanossa. Kausijulkaisut, sanoma- ja aikakauslehdet, erittelemättömät sarjat sekä pääosa vuosikirjoja, jotka ovat sisällyneet Suomen kirjallisuuden monivuotislueteloihin, rekisteröidään ja julkaistaan erillisenä luettelona. Sama koskee karttoja ja painettuja musiikkijulkaisuja, jotka vuoteen 1976 asti on julkaistu vuosiluettelon yhteydessä. Myös ulkomailla ilmestynyt Suomi-kirjallisuus, aiemmin monivuotisaineistoa, julkaistaan erillislutellona, joka sisältää suomenkielisen ja suomalaisten kirjoittaman, kuvittaman tai kääntämän kirjallisuuden lisäksi myös Suomea koskevan kirjallisuuden.

Kirjaosa luettelointiyhteistyönä

Aineisto vuosiluetteloon 1984 (8 960 nimekettä) on kerätty ja luetteloitu kolmen vapaakappalekirjaston, Helsingin yliopiston kirjaston, Jyväskylän yliopiston kirjaston ja Turun yliopiston kirjaston yhteistyönä. Yhteistyösuunnitelma perustuu yhteiseen luetteloitavaan aineistoon. Jakoperusteena on käytetty ISBN kustantajantunnusta. Päävastuu tiedoston sisällöstä on Kansallisbibliografian toimistolla. Atk-toteutuksesta vastaa Tieteellisten kirjastojen atk-yksikkö. Tiedostosta julkaistaan kansallisbibliografian painetut luettelot sekä kirjastojen kotimaisten kokoelmien luettelot filmikorttina.

Suomen kirjallisuuden kirjaosa julkaistaan kolmena kumuloituvana laitoksena

1. kuukausiluettelo (ilmestyy 12 numeroa vuodessa)
2. vuosiluettelo
3. viisivuotisbibliografia.

Aineisto

Aineisto koostuu pääasiassa maamme kirjapainojen lähettämistä vapaakappaleista. Tästä hankintatavasta johtuen vuosiluettelo 1984 sisältää tietoja myös edelli-

sen vuoden jälkipuoliskolla julkaistuista kirjoista.

Luetteloon sisältyvät Suomessa julkaistut kirjat, mukaan lukien sarjojen itsenäiset osat ja moniosaisen teosten uudet osat. Mukana on myös aineistoa, jota ei ole saatavissa kirjakaupoista. Sen sijaan luetteloon ei oteta esim. kaupallisia ja mainospainatteita, kuten tavara- ja hintaluetteloita, osto-oppaita ym., liikkeitten ja yhdistysten sisäisiä julkaisuja eikä tilapäiseen käyttöön tarkoitettuja painatteita kuten näyttelyluetteloja ja aikatauluja.

Teosten uudet painokset luetteloidaan ja huomautustietona mainitaan myös edellisen painoksen ilmestymisvuosi. Muuttamattomat lisäpainokset ilmoitetaan viisivuotislutellossa.

Musiikkijulkaisuista otetaan mukaan kouluopetukseen tarkoitetut laulukirjat säestyksineen, musiikin opetusoppaat sekä teokset, joissa tekstin osuus on merkittävä. Kirjanmuotoiset kartastot luetteloidaan myös kirja-aineiston yhteydessä.

Viisivuotislutellon, joka pohjautuu vuosiluetteloihin, otetaan mukaan lisäksi sarjoihin kuulumattomat monistheet sekä alle 16-sivuiset pienpainatteet. Eripainoksista luetteloidaan numeroituun sarjaan sisältyvät eripainokset, useasta julkaisusta kootut eripainokset, joilla on oma sivutus ja nimiölehti, bibliografiaeripainokset, sanomalehtieripainokset sekä varsinaisena kustannusartikkelina julkaistut eripainokset.

Luettelointiperiaatteet

Luettelot sisältävät aakkosellisen ja alanmukaisen osaston. Aakkosellinen osasto on luettelon pääosa, joka esittää julkaisuista täydelliset pääkirjaukset aakkosjärjestyksessä hakusanan mukaan ja niiden lisäksi lisäkirjaukset ja viittaukset.

Luetteloinnissa noudatetaan Suomalaisia luettelointisääntöjä (Hki 1977), jotka perustuvat kansainvälisesti hyväksytyihin suosituksiin. Julkaisun pääkirjaus sisältää seuraavat tiedot:

Pääkirjauksen otsikko

Päänimeke = Rinnakkaisnimeke : alanimeke / tekijämerkintö ; toinen ja seuraava tekijämerkintö. — Painos / painoskohtainen tekijämerkintö. — Kustannuspaikka : kustantaja, julkaisu-aika (painopaikka :

kirjapaino). — Sivumäärä : kuvitus ; koko + liitteet.
— (Sarjannimi, ISSN ; sarjannumero)

Huomautukset. —

ISBN (sidosasu) : hinta

Mainittujen kuvailutietojen ja kuvailualueiden järjestys on kiinteä ja niitä edeltävät välimerkit ovat vakioita. Kuvailua edeltävä otsikko (hakuelementti), jonka mukaan tiedot löytyvät luettelosta, voi olla henkilötökijä, yhteisötökijä, bibliografinen nimeke (päänimeke) tai yhtenäistetty nimeke (esim. Kalevala).

Kun päävastuullisia tekijöitä on kaksi tai kolme, merkitään otsikkoon ainoastaan yksi. Salanimenä käytetään tietyissä tapauksissa myös pääkirjauksen hakuelementtinä. Pääkirjauksen hakuelementti osoitetaan typografisesti puolilihavalla kirjaintyyppillä. Henkilötökijöiden syntymä- ja kuolinvuodet ilmoitetaan, mikäli ne on voitu selvittää. Hintatiedot ovat julkaisijoiden ilmoittamia.

Atk-rekisteröinnin vaatima tietueen tunnistenumero on ISBN, milloin se on kirjalle annettu, sen puuttessa käytetään kansallista bibliografista numeroa (esim. F790044).

Seuraavassa esimerkki pääkirjauksesta lisäkirjauksineen

Rimpelä, Ulla, 1946-, Tupakoinnin vähentäminen / Ulla ja Matti Rimpelä ; [toim. Eeva-Liisa Moilanen]. - Hki : Mannerheimin lastensuojeluliitto, 1978 (Joensuu : Pohjois-Karjalan kirjap.). - [2] 52, [1] s. : kuv. ; 21 cm. - (Mannerheimin lastensuojeluliiton julkaisu. Lapsiraportti A, ISSN 0357-136X ; 26) ISBN 951-9311-17-3 (nid.) : 15 mk

Tupakoinnin vähentäminen → Rimpelä, Ulla
Rimpelä, Matti, 1942-, Tupakoinnin vähentäminen → Rimpelä, Ulla

Mannerheimin lastensuojeluliiton julkaisu. Lapsiraportti A ; 26

→ Rimpelä, Ulla, Tupakoinnin vähentäminen

Kirjausten järjestys

Merkkien perusjärjestys on seuraava: tyhjämerkki (= tyhjä väli), symbolit, numerot, kirjaimet. Kirjaimissa noudatetaan suomalaista aakkosjärjestystä: abcdefghij-

klmnopqrstuvwxyzää. w = v; ü = y. Yhdysviivalla (-) ja vinoviivalla (/) on tyhjämerkkiä vastaava lajitteluarvo. Kaksoisnimet ja yhdyssanat järjestetään siis alkusansa mukaan, vaikka osien välissä on yhdysviiva. Esim. Yli-Panula, Jussi järjestetään kuten Yli Panula, Jussi.

ISBN ja ISSN

Kirjan kansainvälinen standardinumero ISBN, joka on kirjan ainutkertainen tunniste, on annettu Suomessa julkaistuille kirjoille vuodesta 1972 lähtien. Sen muodostaa kirjaimet ISBN (= International Standard Book Number) sekä kymmenen numeroa, jotka väliviivoin on jaettu neljään ryhmään: maantunnus (Suomi 951), kustantajantunnus, kirjantunnus ja tarkistusnumero. Mikäli ISBN todetaan virheelliseksi, annetaan oikea numero ja korjauksen merkiksi numeron perään tulee kirjain K (K). Väärin annetuista numeroista ja niiden korjauksista julkaistaan virhelista.

Sarjan kansainvälinen standardinumero ISSN (= International Standard Serial Number) on annettu suomalaisille kausijulkaisuille v:sta 1974 lähtien. Se muodostuu kirjaimista ISSN ja kahdeksasta numerosta.

Alanmukainen osasto

Aineisto on luokiteltu alanmukaisiin ryhmiin yleisen kymmenluokittelun (UDK) mukaisesti. Luokitus perustuu lyhennettyyn suomalaiseen laitokseen (Yleinen kymmenluokittelu, UDK. 3. uudistettu painos. Helsinki 1983). Osaston alussa on yleiskatsaus sisältöön suomen-, ruotsin- ja englanninkielisine käsitteineen. Kirjaukset lajitellaan UDK-otsikoiden alle UDK-luvun mukaan ja sen jälkeen aakkosjärjestykseen hakutiedon mukaan.

Mikäli UDK-lukuun liittyy oppikirjaa (07) tai lasten- ja nuortenkirjaa (024.7) ilmaiseva lisäluku, kirjaukset ovat otsikon alla omana aakkosellisena ryhmänä. Elämäkerrallisten teosten UDK-lukuun 929 liittyvä kohdehenkilön nimi sekä paikallishistorian UDK-lukuun 908 liittyvä maantieteellinen nimi määräävät puolestaan kyseisten luokkien sisäisen aakkosjärjestyksen. Lopussa olevan aakkosellisen asiahakemiston luvut viittaavat ao. alanmukaiseen ryhmään.

FÖRETAL

Finlands nationalbibliografi innehåller uppgifter om litteratur publicerad i Finland.

Fr.o.m. 1977 har de bibliografiska uppgifterna om böcker katalogiserats i nationalbibliografins register med ADB. Denna förändring av arbetsmetoderna, som gradvis tillämpas på de olika publiceringsformererna, har å sin sida förorsakat en del förändringar i bibliografins sammansättning. Periodiska publikationer, vilka tidigare ingått i flerårskatalogerna av Finlands litteratur, registreras och produceras nu i en särskild katalog. Detsamma gäller kartor och musikalier, vilka hitills tagits med i årskatalogen. Även den utomlands publicerade fennicalitteraturen, tidigare inkluderad i flerårskatalogerna, skall komma ut som en särskild katalog. Den kommer att innehålla litteratur på finska, verk skrivna, illustrerade eller översatta av finländare samt dessutom litteratur angående Finland.

Samarbete vid katalogisering av bokdelen

Materialet till årskatalogen 1984 har insamlats och katalogiserats i samarbete mellan tre friexemplarsbibliotek, Helsingfors universitetsbibliotek, Jyväskylä universitetsbibliotek och Åbo universitetsbibliotek (Turun yliopiston kirjasto). Fördelningen av det gemensamma materialet sker med hjälp av förlagskoden i ISBN-systemet. Huvudansvaret för dataregistrets innehåll har Nationalbibliografiska byrån. För adb-utförandet svarar Forskningsbibliotekens ADB-enhet. Ur dataregistret publiceras de tryckta katalogerna av nationalbibliografen samt kataloger över bibliotekens inhemska samlingar på mikrofiche.

Bokdelen av Finlands nationalbibliografi publiceras i tre kumulerande upplagor

1. månadsförteckning
2. årsförteckning
3. femårsbibliografi.

Materialet

Det katalogiserade materialet består huvudsakligen av friexemplar insända av landets tryckerier. På grund av denna förvärvsmetod innehåller årskatalogen 1984 även uppgifter om böcker publicerade under senare delen av år 1983.

Katalogen innehåller i Finland utkomna böcker, inklusive självständiga delar av serier och nya delar av flerbandsverk. Även sådant material, som inte finns i bokhandeln har medtagits. Däremot upptar katalogen t.ex. inte kommersiellt tryck eller reklamtryck, såsom varu- och priskataloger, köpguider mm., interna publikationer utgivna av affärer eller föreningar samt inte tillfälligt tryck såsom utställningskataloger eller tidtabeller.

Nya upplagor av böcker katalogiseras, och i anmärkningarna anges tryckåret för den tidigare upplagan. Oförändrade tilläggsupplagor upptas i femårskatalogen.

Av musikalier upptas för skolundervisning avsedda sångböcker med noter, lärarhandledningar i musikundervisning samt arbeten som till en betydande del innehåller text. Av kartor medtas sådana utgivna i bokform.

I femårskatalogen, som baserar sig på årskatalogerna, upptas dessutom duplicerade skrifter som inte hör till serier samt småtryck under 16 sidor. Av särtrycken katalogiseras sådana som ingår i en numererad serie, sådana som samlats ur olika publikationer, sådana som har egen paginering och eget titelblad, bibliografisärtryck, tidningssärtryck samt särtryck publicerade som reguljära förlagsartiklar.

Katalogiseringsprinciper

Katalogen omfattar en alfabetisk och en systematisk del. Den alfabetiska delen utgör katalogens huvuddel, som för varje arbete anger fullständigt huvuduppslag jämte hänvisningar i alfabetisk ordning.

I den automatiserade registreringen tillämpas de finländska katalogiseringsreglerna. Suomalaiset luettelointisäännöt (Hki 1977) grundar sig för beskrivningens del på de internationellt godkända ISBD-standarderna.

Huvudsuppslagets sökelement antyds typografiskt med halvfet stil. Författarnas födelse- och dödsår uppges, såvitt det har varit möjligt att få reda på dem.

Uppslagens inbördes ordning

Teckenföljden är denna: blank (mellanslag), symboler, nummer, bokstäver.

Bokstavsordningen följer det finska alfabetet: abcdefghijklmnopqrstuvwxyzäö. w = v; ü = y. Bindestreck (-) och snedstreck (/) har samma ordningsvärde som blank-tecknet. Dubbelnamn och sammansatta ord ordnas alltså enligt den första delen, även om bindestreck finns. Exempel Yli-Panula, Jussi ordnas såsom Yli Panula, Jussi.

Som identifikationsnummer vid dataregistreringen används ISBN. Om ISBN saknas, användes ett nationellt bibliografiskt nummer (t.ex. F790044).

ISBN ja ISSN

Internationellt standardbokenummer (ISBN) har sedan 1972 tilldelats i Finland utkomna böcker. Ett standardbokenummer består av bokstäverna ISBN (= International Standard Book Number) samt tio siffror som med bindestreck delats i fyra gruppnummer: landets nummer (Finland 951), förlagsnummer, titelnummer och kontrollsiffra. Ifall det konstateras, att ISBN är felaktigt, ges korrekt nummer efterföljt av bokstaven K (K). En särskild fellista anger de felaktiga numren med rättelser.

Det internationella serienumret ISSN (International Standard Serial Number) har tilldelats finländska periodiska publikationer fr.o.m. 1974. Den består av bokstäverna ISSN och åtta siffror.

Den systematiska avdelningen

Materialet har klassificerats i systematiska grupper enligt den universella decimalklassifikationen (UDK) på grundval av den förkortade finska upplagan (Yleinen kymmenluokittelu, UDK. 3. uppl. Helsinki 1983). I början av den systematiska delen finns en översikt av innehållet på finska, svenska och engelska. Publikationer med samma UDK-tal är uppställda i alfabetisk ordning enligt uppslagsordet.

Om ett tilläggstal som anger lärobok (07) eller barn- och ungdomsbok (024.7) ingår i UDK-talet, står dessa uppslag under rubriken i en egen alfabetisk följd. Personnamn som ingår i UDK-talet 929 för biografiska verk samt geografiska ortnamn som ingår i UDK-talet 908 för lokalhistoria avgör den alfabetiska uppställningen inom ifrågavarande grupp.

Numren i det alfabetiska sakregistret i slutet av katalogen hänvisar till ifrågavarande systematiska grupp.

The material covered by the annual volume of 1984 has been collected and catalogued as a joint undertaking by three deposit copy libraries: Helsinki University Library, Jyväskylä University Library and Turku University Library. The basis for the distribution of the common material is the publisher's code in the ISBN system. The main responsibility for the contents of the list rests with the National Bibliography Office. The ADP Unit of Finnish Research Libraries is responsible for the ADP realization. The printed catalogues of the national bibliography as well as the catalogues of the national collections are published from the list, the latter as microfiche.

The book part of the Finnish national bibliography is produced from the list in three cumulative editions:

1. monthly catalogue
2. annual catalogue
3. five-year catalogue

Material

The catalogued material consists mainly of the deposit copies delivered by the Finnish printer. Because of

PREFACE

The Finnish national bibliography contains information on literature published in Finland. Since the beginning of 1977, bibliographic information on books has been catalogued to the file of the national bibliography with ADP methods. This change in the working methods, which will gradually be implemented in the different forms of publication, has caused some alterations in the composition of the bibliography. Serials, traditionally included in the multi-year catalogues of Finnish literature, will now be filed and produced as a separate catalogue. This concerns also maps and printed music, which until recently have been included in the annual volume. Literature on Finland published abroad, regarded earlier as material for multi-year catalogues, will appear as a separate catalogue. It will contain literature in Finnish as well as works written, illustrated or translated by Finns or concerning Finland, which have been published abroad.

The book part as a joint undertaking

The material contained by the annual volume of 1984 has been collected and catalogued as a joint undertaking by three deposit copy libraries, Helsinki University Library, Jyväskylä University Library and Turku University Library. The basis for the distribution of the common material is the publisher's code in the ISBN system. The main responsibility for the contents of the file rests with the National Bibliography Office. The ADP Unit of Finnish Research Libraries is responsible for the ADP realization. The printed catalogues of the national bibliography as well as the catalogues of the national collections are published from the files, the latter as microfiche.

The book part of the Finnish national bibliography is produced from the files in three cumulative editions:

1. monthly catalogue
2. annual catalogue
3. five-year catalogue.

Material

The catalogued material consists mainly of the deposit copies delivered by the Finnish printers. Because of

this method of acquisition the 1984 volume also contains information on books published in the latter part of 1983.

The catalogue contains books published in Finland, independent volumes of series, and new volumes of multi-volume works. It also contains material not available in bookshops. On the other hand, certain kinds of material are excluded: commercial and advertising publications such as lists of goods, price lists, shopping guides etc., internal publications of firms and societies, and occasional publications such as exhibition catalogues and timetables.

New editions of books are catalogued and the year of the earlier edition is given in the notes. New impressions will be included in the five-year catalogue. Of printed music are included song-books with notes, intended for schools, guides for music teachers, and works where the share of the text is notable. Atlases are also catalogued in connection with the book material.

The five-year catalogue, based on annual catalogues, will also contain duplicated publications which do not belong to any series, and pamphlets of less than 16 pages.

Offprints belonging to a numbered series are catalogued, as well as offprints which have a pagination and a title page of their own and are collected from several publications, bibliography offprints, newspaper offprints, and offprints which have appeared as actual publishing articles.

Cataloguing principles

The catalogue comprises an alphabetical and a systematic section. The alphabetical section is the main part of the catalogue: it contains complete main entries in alphabetical order according to the heading as well as additional entries and references.

In the automated registration the Finnish cataloguing rules are observed. Suomalaiset luettelointisäännöt (Hki 1977) are, as to the description, based on the internationally approved ISBD standards.

The heading of the main entry is typographically shown with a medium-face type. The years of birth and death of Finnish authors are given, when possible.

Order of entries

The basic order of the signs is the following: space, symbols, numbers, letters.

The letters follow the Finnish alphabet: abcdefghijklmnopqrstuvwxyzääö. w = v; ü = y.

The hyphen (-) and the slash (/) have the same filing value as the space. Double names and compound words are thus arranged according to the first part, also when there is a hyphen between the parts. For instance Yli-Panula, Jussi is arranged as Yli Panula, Jussi.

The record identification number required for the registration is the ISBN when it appears in the book. If the book has no such symbol, a national bibliographic number will be used (for instance F790044).

ISBN and ISSN

The International Standard Book Number, ISBN, which is a unique identifier of the book, has in Finland been given to works published in the country since 1972. It consists of the letters ISBN and ten digits, which have been divided by dashes into four groups: the group identifier (Finland 951), the publisher prefix, the title number and the check digit. If the ISBN has been found incorrect, the right number will be given and as a sign of the correction the letter K

(K) added after the number. A list of the invalid numbers and their corrections will be published.

The International Standard Serial Number ISSN has been given to Finnish serials since 1974. It consists of the letters ISSN and eight digits.

Systematic section

Entries are arranged alphabetically by author/title under subject headings based on the UDC (Universal Decimal Classification), the abridged Finnish version (Yleinen kymmenluokittelu, UDK. 3. ed. Helsinki 1983). At the beginning of the section is a general survey of contents with the concepts in Finnish, Swedish and English.

If a UDC-number has an auxiliary number indicating a textbook (07) or literature for children and young people (024.7) these entries are filed in a separate alphabetical order within the main class. The names of individual persons specifying the UDC-number for Biography 929 and the geographical place names specifying the UDC-number for Local history 908 determine the alphabetical order within the main class.

The alphabetical subject index at the end contains numbers referring to the systematic group in question.

LYHENTEITÄ — FÖRKORTNINGAR — ABBREVIATIONS

Ab	= aktiebolag — osakeyhtiö — company
avust.	= avustaja, avustanut — medverkare, medverkad — collaborator, collaborated
bearb.	= bearbetad, bearbetning — mukaillut, mukailu — revised, revision
cm	= senttimetriä — centimeter
comp.	= compiled — koonnut — samlad
compl.	= completed — täydentänyt — kompletterad
corr.	= corrected — korjannut — korrigerad
diss.	= dissertation — väitöskirja — doktorsavhandling
distr.	= distributör — jakaja — distributor
ed.	= edited, editor, edition — toimittanut, toimittaja, painos — redigerad, redaktör, upplaga
erip.	= eripainos — särtryck — reprint
et al.	= et alii
förk.	= förkortad — lyhennetty — abridged
Hfors	= Helsingfors — Helsinki
Hki	= Helsinki — Helsingfors
i.e.	= id est
ill.	= illustrationer, illustrerad — kuvitus, kuvittanut — illustrations, illustrated
ilm.	= ilmestynyt — utkommit — published
irtol.	= irtolehti, irtoliite — lösblad — loose leaf
julk.	= julkaissut, julkaisija — publicerad, utgivare — published, publisher
(K)	= korjattu ISBN — korrigerad ISBN — corrected ISBN
kartt.	= karttoja — kartor — maps
karttal.	= karttalehti, karttaliite — kartblad — map sheet
kert.	= kertonut — berättad — told
kirj.	= kirjoittanut, kirjoittaja — av — by
kirjap.	= kirjapaino — tryckeri — printing house
korj.	= korjattu, korjannut — korrigerad — corrected
korr.	= korrigerad — korjannut, korjattu — corrected
kuv.	= kuvia, kuvitus, kuvittanut — illustrationer, illustrerad — illustrated, illustrations
kuval.	= kuvaliite — planschblad — plate
käänt.	= kääntänyt — översatt — translated
laaj.	= laajennettu — utvidgad — extended
laat.	= laatinut — utarbetad — compiled
liitel.	= liitelehti — tilläggsblad — appendix
lis.	= lisätty — utvidgad — extended
lyh.	= lyhennetty, lyhentänyt — förkortad — abridged
muk.	= mukailtu, mukaillut — bearbetad — adapted
nid.	= nidottu — häftad — sewn
no, n:o	= numero(t) — nummer — number(s)
nr	= nummer — numero(t) — number(s)
nuott.	= nuotteja — noter — notes
omarb.	= omarbetad — uusinut — revised
oy	= osakeyhtiö — aktiebolag — company
p.	= painos — upplaga — edition
pain.	= painettu — tryckt — printed
piirt.	= piirtänyt — tecknad — drawn
publ.	= published — julkaissut — publicerad
red.	= redigerad, redaktion, redaktör — toimittanut, toimitus, toimittaja — edited, editorial staff, editor
s.	= sivu(t) — sida, sidor — page(s)
sid.	= sidottu — inbunden — bound

